A°. 1829. N°. 46.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 16 April.

FRANKFORT, den 12den April.

Uit Corfu wordt den 22sten Maart het volgende gemeld: — « Het kasteel van Vonitza, hetwelk den Grieken tot dusverre zulk eenen hardnekkigen tegenstand bood, is eindelijk bij kapitulatie in hunne handen gevallen. Deze verovering is voor Griekenland in zoo verre van gewigt, dat daardoor eenen aanval op Missolunghi en het kasteel van Lepanto gemakkelijk gemaakt wordt. Ook Arta, Prevesa en geheel Epirus kunnen de Grieken thans verontrusten, terwijl de Turken daar slechts zwakke middelen van verdediging hebben.

— Brieven uit Napels maken gewag van een nieuw protocol, hetwelk te Londen door de gevolmagtigden der drie bemiddelende mogendheden is onderteekend, en waarbij de uitbreiding van de Grieksche grenzen tot aan de golf van Arta zou zijn bepaald geworden. Ook liep te Napels het gerucht, dat de gezanten van Engeland en Frankrijk zich eerlang naar Konstantinopel zouden begeven, om de Porte van de besluiten der mogendheden kennis te geven en hare toestemming te bewerken.

STUTTGARDT, den 9den April.

De hertog *Hendrik van Wurtemberg*, oom des Konings, heeft in onze Couranten het volgende berigt laten plaatsen:

« Ulm, April 1829. Ik word sedert een geruimen, inzonderheid sedert eenigen tijd, met zulk eene menigte van *vulgo* genaamde bedelbrieven bestormd, dat ik geenen anderen weg weet, om de schrijvers derzelven het vruchtelooze hunner poging, om mijne platte geldbeurs op nieuw te willen uitpersen, onder 't oog te brengen, dan dien der openbaarheid. Hoezeer ik het ook als een heiligen pligt beschouw, te helpen zoo veel ik kan, steunt echter de vervulling van denzelven niet zoo zeer op den goeden wil, als op de middelen, welke daartoe een eerlijk man te dienste staan. Deze zijn bij mij zeer beperkt en in de laatste tijden door zekere belastingen enz. grootelijks besnoeid. Ook komt mijne hulp in de eerste plaats toe aan hen, in wier nabijheid ik leve; derhalve verzoek ik allen, die mij van buiten af, zoo door opdragten als andere middelen tot eene schatting meenen te kunnen noodzaken, voortaan in dezen hunne moeite te besparen, daar ik bij hunnen bewearden nood niets anders te antwoorden heb, dan: klopt elders aan, want ik kan u niet helpen, hoe gaarne ik ook wilde.

HENDRIK H. V. W.

LONDEN, den 11den April.

De bill op de emancipatie is dezen ochtend in het Huis der Lords ten derdemaal voorgelezen en met eene meerderheid van 104 stemmen doorgegaan. De bill tot verhooging van het kiesregt is mede aangenomen en wel met eenparige stemmen.

PARYS, den 11den April.

In de zitting van de Kamer der afgevaardigden van gisteren, is verslag gedaan op een adres van den heer *Lucas*, advocaat te Parijs, waarbij de noodzakelijkheid wordt voorgesteld om het lager onderwijs aan te moedigen.

De heer *Alexander de Laborde* merkte daaromtrent het volgende aan: « Zij die bij ons aanmoediging van het lager onderwijs komen verzoeken, kunnen altijd zeker zijn, in deze kamer krachtige ondersteuning te zullen vinden. De minister van het onderwijs heeft wijders de wenschen der kamer wel begrepen, wijl hij dit jaar de som voor deze behoefte verdubbeld heeft. Er worden veel minder misdaden gepleegd daar waar het onderwijs meer algemeen is; in Schotland, bij voorbeeld, rekent men maar één misdadiger op 23000 personen, terwijl men er in Engeland een op de 1500 heeft. Bij gelegenheid van een gelijksoortig adres als het onderwerpelijke heeft een onzer medeleden (de heer *de la Boulaye*, zeer geestig aangemerkt, dat de groote menigte geen onderrigt noodig had, en dat een metselaar en een kleedermaker zeer goed hun ambacht zouden kunnen uitoefenen, zonder lezen of schrijven te kunnen; maar zou er toch wel zoo veel kwaads in steken, dat de kleedermaker van ons geacht medelid hem eene door hem zelve geschrevene rekening zond, met een zeer beleefd briefje om ze te willen betalen? (Deze aanmerking verwekte een algemeen gelach). Overigens strekt het lager onderwijs om goede zeden en godsdienst aan te kweeken.»

Het adres zal aan den minister van het onderwijs verzonden worden.

Voorts is in deze zitting ook nog behandeld een request van ingezetenen der gemeente Lalonde, departement der Beneden-Seine, die zich over den kapellaan hunner gemeente beklagen en verzoeken, dat hij bij hen geen dienst meer moge doen. Dit request is door 113 personen onderteekend, onder welke zich een gewezen maire en 9 leden van den gemeenteraad bevinden; hetzelve is ook door den tegenwoordigen maire gecertificeerd, die verklaart, dat hij van een gedeelte der opgegevene daadzaken kennis draagt. De klagers hebben zich te vergeefs tot den aartsbisschop van Rouaan gewend. Zij moeten steeds ondervinden, dat de kapellaan willekeurig de sacramenten weigert, de kinderen niet wil onderwijzen, en de parochianen zelfs in de kerk schande aandoet. De heer *Petou* merkte aan, dat de requestranten zich reeds vroeger tot de kamer hadden willen wenden; dat hij hen daarvan teruggebragt had; zij hadden zich daarop eerst tot den aartsbisschop gewend; toen dit zonder gevolg bleef, hadden zij vóór omtrent een jaar hem een verzoekschrift aan de kamer ter hand gesteld; hij had hetzelve echter niet ingediend, maar den minister van eeredienst over de zaak gesproken; dit had echter mede niets uitgewerkt. Om te doen blijken, met welken geest deze priester bezield is, haalde hij het volgende aan uit eene preek, welke hij in 1827 op den dag van *St. Karel* hield. De kapellaan zeide toen onder anderen. « Zoo zeer het geestelijke boven het « wereldlijke verheven is, zoo zeer is het opperhoofd der kerk boven de « magt van de vorsten der aarde verheven. Zoo derhalve een onwaardig « Koning wetten uitvaardigde, welke met de beginselen van de godsdienst « strijdig waren, zouden zijne onderdanen niet meer verpligt zijn, hem « te gehoorzamen.» (Bij deze aanhaling begon men op de regter zijde te lagchen, waarop men van de linker zijde uitriep: die heeren vinden dat om te lagchen!)

De minister van eeredienst antwoordde, dat hij geen regt had, om eenen kappellaan te ontslaan; dat zulks alleen de bisschop kon doen; dat hij overigens aan den aartsbisschop van Rouaan over de zaak geschreven had; dat deze een onderzoek had bevolen, waarvan de uitslag niet in alle deelen met de klagten overeenstemde; dat de geestelijke, bij het instellen van vervolgingen, zich op den staatsraad beroepen had, en hij, minister, binnen weinige dagen zijn rapport aan dien raad zoude doen.

Eenige leden merkten aan, dat alleen het berigt, dat er een verzoekschrift aan de kamer was ingediend, de zaak, welke men stil had laten rusten, weder levendig had gemaakt.

Ondanks den tegenstand van de regter zijde, werd door de meerderheid der kamer, bestaande uit de linker zijde eenige leden van het regter centrum, besloten, het request naar den minister van eeredienst te verzenden.

BRUSSEL, den 12den April.

In het committé-generaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, hebben weder onderscheidene leden over de vraagpunten, betrekkelijk de jurij, het woord gevoerd.

De heer *van Alphen* merkte aan, dat de jurij uit Engeland afkomstig is, en men haar dus daar moet nagaan. Daar heerscht eene oude aristocratie, welke men bij ons niet kan overbrengen. De Engelsche gezworenen worden door sherifs benoemd; een sherif buiten Engeland zou niets dan eene karikatuur zijn. Hier heeft men goede regtbanken, waarom zou men ze veranderen? De gezworenen waren eertijds een slagboom tegen eigenwillige magt; toen was hun tegenstand nuttig; thans behoeft men Engeland geenszins in dezen na te volgen. Bij ons zou de jurij welligt de regters schuw maken en nadeelig voor het volk worden; zij zou in ons land niet aarden en kwade vruchten voortbrengen. Een Fransch aanzien zou deze instelling daarbij altijd behouden; onze eigene instellingen moeten ons genoeg zijn, wij moeten leeren in tegenwoordigheid onzer medeburgers te handelen; dat is de ware grondslag onzer constitutionele opvoeding. Omdat Engeland zich zelven regeert, bestuurt en vonnist, heeft het vaste land hetzelve willen navolgen, zonder dezelfde grondslagen van nationaliteit en zelfbehoud te bezitten. De heer *van Alphen* zag volstrekt geene reden om zulk eene proef te nemen in een land, waar de regterlijke magt goed is; hij wilde wijders de grondwettige zamenstelling derzelve niet vertragen door weder alles onzeker te stellen.

De heer *Leclerq* daarentegen was van oordeel, dat de jurij bij ons grondwettig bestaan kan. De jurij *bedeelt* geen regt; de bedeeling des regts geschiedt bij het vonnis; de jurij doet dit evenmin als de getuigen. Het eenige onderscheid tusschen deze en de gezworenen is daarin gelegen, dat de regters de laatsten moeten gelooven, doch aan de waarheid der verklaring van de eersten mogen twijfelen. Naar inzien van den heer *Leclerq*, zou men eene goede jurij kunnen bekomen, door in elke provincie 360 burgers uit te kiezen, die eene zekere som in de belastingen

betaalden of regtsgeleerden waren. De ambtenaren zouden daarvan moeten uitgesloten zijn. Dan de regters worden uit kundige lieden gekozen, zij zijn onafzetbaar en behoeven dus geen ongunst te vreezen, terwijl hunne bevordering van de staten afhangt. De gezworenen kunnen soms vooroordeelen tegen beschuldigden van voorname misdaden opvatten. Hij zou derhalve voor gewone misdaden aan regters de voorkeur geven. Dan in zaken van de drukpers, zou hij eene jurij van beschuldiging verlangen. Aan deze jurij zou men de strafwaardig geachte gedeelten van een geschrift moeten voorleggen, zonder den schrijver te noemen.

De heer *Dijckmeester* was van gevoelen, dat er volgens de grondwet geen jurij kan bestaan. De opstellers derzelve hebben de oude instellingen willen doen herleven.

De heer *Warin* merkte aan, dat, zoo de jurij met de grondwet niet bestaanbaar was, men daarin verandering zou kunnen maken, en men derhalve ook behoorde te onderzoeken of de jurij goed voor ons zoude zijn. Hij geloofde dit niet. Te dikwijls zullen de meesten dergenen, die als gezworenen geroepen worden om over de schuld of onschuld uitspraak te doen, de vereischte kundigheden missen. De heer *Warin* bewonderde de talenten van den heer *Meijer*, die zich voor de jurij verklaard heeft; doch meende, dat hij als regtsgeleerde niet vrij van vooringenomenheid was geweest; deze schrijver beweert, dat er niet veel kunde vereischt wordt om in het daadzakelijk geschil uitspraak te doen; maar de gezworenen beslissen evenzeer over het feit als over het regt, en aan het hof blijft alleen de keuze van de straf tusschen het *minimum* en het *maximum* over. De heer *Warin* bestreed eindelijk ook den graaf *van Hogendorp*, die, naar zijn inzien, bij de behandeling dezer zaak, meer aan zijne liberale gevoelens toegegeven, dan als regtsgeleerde en staatman geoordeeld had.

De heer *Sijpkens* was van oordeel, dat de grondwet de jurij niet toelaat. Wijders is deze instelling ook niet aan te bevelen. De heer *Leclerq* had, naar zijn inzien, de bedeeling des regts niet juist bepaald. De jurij heeft daar wel degelijk deel aan. Om uitspraak over daadzakelijke geschillen te doen wordt wetenschappelijke kennis vereischt; de aan zich zelve overgelatene overtuiging is geen zeer veilige gids; de geschiedenis is in dezen vol voorbeelden van verkeerde uitspraken.

's GRAVENHAGE, den 12den April.

Men verzekert, dat de werkzaamheden der door Z. M. benoemde commissie voor het middelbaar onderwijs reeds verre gevorderd zijn. De leden houden bijna dagelijks vergadering.

— Met het schip *de Delphine*, kapitein *Brandaris*, te Antwerpen aangekomen, zijn berigten uit Batavia ontvangen tot en met den 11den December. Zij bevatten de bijzonderheden omtrent het gevangen nemen van den beruchten opperpriester *Kiay Modjo* met vijf honderd der zijnen. Hiermit blijkt, dat de luitenant-kolonel *le Bron de Vexela* en de luitenant-adjudant *Roeps* zich uitnemend verdienstelijk bij die gelegenheid gemaakt hebben, en dat ook de resident *Nahuijs* gewigtige diensten bij de ontwapening en het opzenden der gevangenen heeft bewezen. De luitenant gouverneur-generaal heeft dan ook beide genoemde officieren zeer aan Z. Exc. den commissaris-generaal aanbevolen, aan wien het, dien ten gevolge, vooreerst behaagd heeft, den luitenant *Roeps* tot kapitein te bevorderen. Den 28sten November is *Kiay Modjo*, benevens zijne voornaamste aanhangers, met het koopvaardijschip *Mercurij*, onder geleide van Z. M. fregat *Bellona*, te Batavia aangekomen, aan boord van welk fregat zij provisioneel zouden blijven, of van waar zij, wanneer zulks noodig geacht mogt worden, aan boord van het wachtschip zouden worden overgebragt, om aldaar te verblijven tot dat een geschikt locaal voor hen zou in gereedheid gemaakt zijn.

Voorts houden deze berigten nog de belangrijke tijding in, dat de niet minder beruchte *Maas Loerah*, met twee zijner zonen en omtrent 140 manschappen, zich aan het Nederlandsche gouvernement hebben onderworpen, alsmede de pangerang *Adno Modjo* en de tommongong *Mahmed Kistocboe*, zijnde beide laatste aanzienlijke personen, die zich dikwijls in den oorlog hebben doen opmerken. Voor het overige worden de krijgsverrigtingen nog voortgezet en voordurend met gelukkig gevolg door onze troepen uitgevoerd.

— Er zijn hier te lande berigten ontvangen uit Curaçao, tot den 8sten Februarij. Op den 29sten December had de directeur dier kolonie met veel plegtigheid van den luitenant-kolonel-ingenieur *J. C. Ninaber* overgenomen het nieuwe fort aan den linker oever van den mond der haven, onder directie van gemelden ingenieur gebouwd en voltooid. Na de inspectie werd de Nederlandsche vlag op het nieuwe fort geheschen en dezelve met een saluut van 21 schoten van het hoofdfort *Amsterdam* begroet.

Met de Nederlandsche schooner *de generaal van den Bosch*, waren van Maracaybo te Curaçao aangekomen de Columbiaansche kolonels *Conde* en *Toscano*, welke door den dictator verbannen zijn, omdat zij, als leden van de groote conventie, voor het behoud van de vrijheid en de constitutie hebben gesproken.

ARNHEM, den 15den April.

De Pruissische Staats-Courant maakt, bij gelegenheid van het opnemen eener redevoering van den hertog van *Wellington*, betrekkelijk de katholijke zaak, de aanmerking, dat er geenszins, gelijk de hertog meende, een concordaat tusschen Pruissen en Rome gesloten is. « Geenerlei concordaat, zegt die Courant, bestaat er tusschen de Pruissische monarchie of eenige van hare provincien en Rome. Bekend is de bulle: « *De salute animarum* » van den 16den julij 1821, welke, wat de hoofdzaak betreft, overeenstemt met eene afspraak, welke den 25sten Maart van dat jaar, opzigtens de inrigting der aartsbisdommen en bisdommen der katholijke kerk van den Pruissischen Staat gemaakt, en door Zijne Majesteit den Koning goedgekeurd is. De hoofdzakelijke inhoud van die bulle heeft de Koning den 21sten Augustus bekrachtigd, onder bepaling, dat Zr. Ms. regten, alsmede die van 's Konings onderdanen van de evangelische godsdienst, en die der evangelische kerk, onverkort blijven. »

— Volgens berigten uit Rome van den 2den dezer, is de kardinaal *Castiglioni* met 47 van de 50 stemmen tot Paus verkozen. Gewoonlijk waren op het plein van het Quirinaal 's morgens en 's avonds eene menigte menschen verzameld, om naar den uitslag der stemming te vernemen; doch juist in den voormiddag van den 31sten Maart, toen de verkiezing geschiedde, was er, wegens den aanhoudenden regen, bijna niemand op het plein. Niet zoodra was echter de benoeming ruchtbaar geworden, of het plein was spoedig met menschen en rijtuigen opgevuld. Het geschut verkondigde de gewigtige gebeurtenis ook in de verwijderdste wijken der stad, en toen eindelijk de kardinaal *Albani* te voorschijn kwam, de aankondiging las, en het briefje naar beneden wierp, werd dit door de verzamelde menigte door een driewerf vreugdegejuich en handgeklap beantwoord.

— Berigten van de Moldavische grenzen van den 26sten Maart maken gewag van gevechten, die bij Giurgewo tusschen de Russen en Turken hebben plaats gehad, en waarbij de laatsten een groot verlies zouden hebben geleden. Sommigen beweren zelfs, dat de Russen reeds meester van Giurgewo zouden zijn. Maar deze tijdingen hebben bevestiging noodig.

Mengelwerk.

Aan de Redactie.

Mr. *JUSTUS van EFFEN.*

In dezen tijd, nu men gereed is, de vrijheid der drukpers te bepalen, zal het niet ongepast zijn, over deze zaak het gevoelen van een' onzer vroegere volkschrijvers te vernemen, die hetzelve, nu bijkans eene eeuw geleden, te boek stelde. Het is vervat in het 220ste vertoog van den *Hollandschen Spectator*, uitgegeven door den aan het hoofd dezes genoemden schrijver, hetwelk tot het bedoelde einde in deszelfs geheel wordt aangeboden.

Men zal er uit zien, dat men zich in de voormalige republiek geheel andere begrippen van eene vrije drukpers, dan in *Engeland*, vormde, en dat de schrijver, dezelve onder de *ongeoorloofde* zaken in sommige omstandigheden rangschikkende, deze vrijheid, wel beschouwd, tot niets anders, dan tot eene *toelating* wilde bepaald hebben, vermits het, volgens hem, van de overheid zou moeten afhangen, wanneer dit regt, om zijne gedachten over openbare zaken mede te deelen, voor een tijd behoort gestremd of geheel onderdrukt te worden. Het is derhalve geen wonder, dat velen onder ons ook nog tegenwoordig van meening zijn, dat men niet te veel de vrijheid der drukpers kan omschrijven, en des noods beperken. Het was trouwens de geest onzer voormalige landsregering of aristocratie, de meest mogelijke eerbied omtrent de overheid, (zoo als men de niet duidelijk afgescheiden magten in den Staat noemde), aan te kweeken. Hierop steunde hare zekerheid en duur; en onder de grootste misdaden moest dus wel gerekend worden: deze overheid, in het gispen en doorstrijken van enkele personen aan te randen, en bij de menigte in verdenking te brengen. Ik geloof niet te min, dat men de vrijheid der drukpers niet kan bezitten en naar hare wezenlijke waarde beoordeelen, of men moet, zoo wel hare goede als kwade zijde aannemen. Het schijnt onvermijdelijk, gelijk het met de vrijheid in het algemeen is, om haar zoo veel ruimte en ongedwongenheid te laten niet alleen; maar ook op het allerzekerst te waarborgen, dat zij niet telkens en overal het hoofd of den voet stoot. En hoe men over deze ruimte van het gebied, hetwelk zij ongehinderd en vrij mag doorloopen, ook denke, — het is echter zeker, dat onze tegenwoordige regeringsvorm eene geheel nieuwe verhouding tot die vrijheid heeft daargesteld, als op beginselen gegrond, geheel van die der voormalige landsregering afwijkende, — op beginselen, die eene zoo vrij mogelijke drukpers vooronderstellen en noodzakelijk behoeven, — eindelijk op beginselen, volgens welke de Engelschen die vrijheid schier onbeperkt hebben gelaten, zonder daarvan een eenige dier onheilen te ondervinden, die de schrijver in zijnen tijd scheen te duchten.

CCXX VERTOOG.

Den 4den December 1733.

« Een der voorregten, met de welken de Engelschen het meest op hebben, en die zij zich verbeelden, dat hun niet zou kunnen benomen worden, zonder een wezentlijke schending van hunne vrijheid; is een onbepaalde ongedwongenheid van de drukpers. Ik wil niet ontkennen, dat een lid van een vrij volk zich als een onwedersprekelijk regt behoort te kunnen toeëigenen, de vrijheid van opentlijk zijne gevoelens, omtrent de wijsgeerte en godgeleerdheid, wanneer die gevoelens maar de scheidspalen van deugd en ondeugd niet wegrukken, voor den dag te brengen; en met de krachtigste bewijzen te staven. Ik twijfel zelfs niet, dat meer is, of het staat ieder borger vrij, zijne gedachten gemeen te maken, omtrent de maatregelen, die hem als de oirbaarste voorkomen tot bevordering van den welstand des vaderlands, op 't welk ieder lid

van 't volk zich dezelfde eigendom kan aanmaligen. Ik geloof, zeg ik, dat ieder burger daartoe geregtigd is, indien hij zaken van zoo eene netelige natuur met eene zedige voorzigtigheid behandelt, en noit de eerbied, aan de wettige overheid verschuldigd, vergeet, verre van dezelve over den hekel te halen, of haar gedrag en voornemens aan de onderdanen verdacht te maken. Ik kan niet zien, bij voorbeeld, dat in zekere hachelijke gesteldheden van tijd, in welken het van de uiterste moeijelijkheid is te ontdekken, of, van den oorlog, of van de vrede, de grootste gevaren te wachten zijn; een man, die met grond zich vleijen kan, dat hij in staatszaken bedreven is, niet zoude mogen de redenen voor en tegen in een publiek geschrift overwegen, en trachten aan te toonen, wel ke het zekerste middel is tot 's lands behoudenis en welvaart; 't is klaar zelfs, mijns oordeels, dat zoo een man met zulks na te laten, zijn pligt zou verwaarlozen, en tegen de verschuldigde liefde des vaderlands zondigen. Doch ik onderstel dat de duidelijkste kenteekenen van die edel moedigste liefde, in zoo een verhandeling, 't allen zijden moeten doorstralen, en gepaard gaan met het diepste respect voor de regering, aan dewelke men zijne gevoelens wel in bedenking mag geven, doch geenszins wetten voorschrijven. In het naburig koningrijk ziet men in duizend gevallen traktaten van die natuur, waarin de schrijvers, bijzondere partijen kiezende, en ieder alle pogingen aanwendende om zijn gevoelen te beweren, 't onderwerp in 't helderste licht plaatsen. En ik kan niet anders bespeuren, of diergelijk gebruik van een verstandig mans oordeel en geleerdheid zou ten hoogste prijselijk wezen, indien de zaken blootelijk in haar natuur wierden onderzogt, zonder de minste hatelijke reflexie te maken, op die genen, welkers post het is dezelven ter uitvoering te brengen, en zonder den geest van factie toe te laten, zijn gal en vergif met den inkt te vermengen. Met deze bepaling derhalven, durf ik de pretensie van deze naburige natien, aangaande de drukpars, regtvaardigen, nogtans staande houdende, dat die vrijheid met andere geoorloofde zaken gemeen heeft, dat ze door de overheid, in zekere gelegenheden, zonder de minste verkrachting van 't aangeboren regt der vrije onderdanen, voor een tijd kan en moet gestremd worden. Wanneer bij voorbeeld, een volk door buitengemeene omstandigheden zich in een' gevaarlijke gisting bevind, en door de geringste beweegredenen, die in andere occasien den minsten indruk op de stille gemoederen niet zouden maken, tot tweespalt zou kunnen vervoerd worden, twijfel ik niet of de wijze en voorzigtige magistraat is geregtigd, en zelfs gehouden, het gemeen maken der onschuldigste schriften, die tot zulke vreesselijke gevolgen aanleiding zouden kunnen geven, zoo lang die hagchelijke gesteldheid duurt, krachtdadiglijk terug te houden, en zelfs, onder bedreiging der zwaarste straffen, te verbieden.

Doch het Britsche volk wil in dit opzigt de minste bepaling niet dulden, en de vrijheid, die het zich hieromtrent aanmatigt, ziet men dagelijks tot zoo een overmaat van ongehoorde baldadigheid uitspatten, dat niemand, hoe deugdzaam en onbesproken, op zijne verdiende reputatie staat kan maken, en dat de wetten, zich vergenoegende, voor der onderdanen goed en leven te waken, de handhaving van hunne dierbare eer schijnen verwaarloost te hebben. Hoewel niemand daar te lande zich voor de vuilste lasterschriften kan behoeden, zijn nogtans, ('t geen niet de allergrootste voorzorg diende belet te worden) de staatsdienaars derzelver voornaamste doelwit, gedwongen zijnde, dagelijks door het gansche volk te zien verspreiden en in 't openbaar verkoopen Schend-Couranten, in welken zij voor de godvergeetendste schelmen, die oit hun vaderland verkocht en verraden hebben, worden uitgekreten. 't Is waar dat er wetten worden gevonden, ingevoerd om laster en kwaadsprekendheid te beteugelen, inzonderheid wanneer ze de grooten tot voorwerp durven nemen: een misdaad, die, onder den naam van *Scandalum Magnatum*, op het strengst kan worden gestraft, indien een schrijver zinneloos genoeg is, om absoluit gestraft te willen worden. Anderszins is voor hem niets gemakkelijker dan de kracht van eene wet te ontduiken, die expres gemaakt schijnt om te worden geëlundeert en moedwilliglijk bespot. Het komt maar aan op 't verzwijgen van den naam van het gehoonde voorwerp, en daar meê is aan 't gezag van de wet voldaan, en men heeft volkomen vrijheid, om den grootsten van 't land met verwen en trekken, die hem van alle anderen afzonderen, zoo natuurlijk en zoo levendig te verbeelden, dat het bijkans belagchelijk zou zijn onder dusdanig portret den naam te zetten. Vreest men nogtans, dat iemand der lezeren dom genoeg mogt wezen, om mis te tasten, men voegt er, ten overvloed, bij, eenige der voorste en laatste letteren van den kwanswijs verzwegen naam en eertitels, en men doet, 't geen meer is, 't onvolmaakt woord op een ander rijmen, 't welk de agter gehouden middelste letters volmaaktelijk ontdekt, en de minste twijfeling omtrent het beoogde onderwerp onmogelijk kan overlaten.

Nergens heb ik die verfoeijelijke onordentelijkheid, met welke de menschelijke 't samenleving naauwelijks schijnt te kunnen bestaan, gekoestert door de krachteloosheid der wetten, met meer moedwil zien doordraven dan in een publiek schrift, dat op bestemde tijden, als het onverschilligste nieuwspapier, te *Londen* jaren achter malkander voor den dag is gekomen, en zelfs door gansch *Europa* verzonden. In hetzelve wierd alles, wat geest, vinding, aardigheid, welsprekendheid, verstand en zelfs geleerdheid kunnen uitleveren, om diergelijk venijn smakelijk te maken, aangewend, om altijd het zelfde, doch gedurig op eene nieuwe manier, en onder versche zinnebeelden, uit te drukken; te weten: dat een der voornaamste staatslieden, in zijn verbasterd gemoed, alle booze neigingen en helsche hoedanigheden vereenigde, die het magtigste land in korten tijd in een onvermijdelijk verderf kunnen storten. Vermits ik dit van nabij beschouwde, en als voor mijne oogen zag, dat, in denzelfden tijd, dat dit aangenaam vergif met gansche stroomen in het gemoed der ingezetenen werd uitgebraakt, het rijk, onder het bestuur van dien grooten man, dagelijks in magt, rijkdom en geduchtheid aangroeide, kon ik, zonder de grootste verontwaardiging, zoo een gruwelijk misbruik der heerlijkste gaven van 't menschelijk vernuft niet overwegen, en hoe aardiger en zinrijker dit geschrift mij voorkwam, hoe meer mij dacht dat het de uiterste verfoeijing, bij alle luiden van eer, op zich verdiende te laden. Ik kon niet nalaten deze mijne gedachten aan verstandige luiden van dien landaard te openbaren, voornamelijk aan een zeker uitmuntend poëet, die bij mij, niet zonder grond, verdacht was, somtijds aan dit werkje de hand [illegible], schoon anderzins van goede zeden, door de kracht [illegible] partijschap verleid, de straffeloosheid in een zaak van [illegible], dorst regtvaardigen.

Wij [illegible] hij, deze toomelooze vrijheid der drukpars, die u, [illegible] gemeenebest, zoo hatelijk en onregtvaardig voo[illegible] kracht[illegible] middelen om het land voor de onderd[illegible] te behoeden. Waarom zou het een eerlijk en [illegible] is dat zijn vaderland kwalijk geregeerd wordt, [illegible] talenten aan te wenden, om aan het volk en [illegible] representeeren, bloot te leggen de linksche [illegible] staatsman, dien het onverschillig is alles te ond[illegible], indien hij zich zelven en zijn gansch geslacht, [illegible] rijkdom en grootheid kan verheffen. Maar, [illegible], een eerlijk man, gelijk gij den schrijver van dus[illegible] ondersteld, moet noodwendig verzekert zijn, d[illegible] de onbetwistbaarste waarheden tot haar [illegible], indien het zoo met de zaak gelegen is, zou [illegible] twijfel beter zijn, losse aanklagten, op geene bewijzen geves[illegible] te laten, en, gelijk het in een vrij land aan ieder onderdaan [illegible] diende te zijn, ronduit zoo een booswicht voor zijne natuurlijke regters [illegible]digen en de verdiende straf te doen ondergaan. In d[illegible], dat van de minste vuilaardigheid niet zou kunnen verd[illegible] immers het character van een regtschapen ijveraar voor zij[illegible] welstand op de glorijrijkste wijze in 't licht gesteld worde[illegible]ar, was het antwoord: Dat soort van misdaden is van een [illegible] om niet ligt op een voldoende wijze voor een geregtsbank bev[illegible] te kunnen worden. Men is er echter onfeilbaar van overtuigt, ve[illegible] ieder voor zijn oogen ziet, dat zoo een minister, met den gansch[illegible] nasleep zijner bloedverwanten en gunstelingen, met eene schaamtelo[illegible] stoutheid, schatten met schatten, en eertijtels met eertijtels op[illegible], en al de voornaamste ambten van het rijk, met roofgierige klauw[illegible]aar zijn eigen nest rukt. Zijn dat de eenige bewijzen, kreeg hij to[illegible]cheid, op welke diergelijke vergiftige lekelschriften gegrond zijn?

D[illegible] de volmaaktheid, die nergens onder de menschen te vinden is, in ee[illegible]atsdienaar niet onveranderlijk huisvest, is daaruit op te maken, da[illegible] als een eerloos booswicht en een vijand van het volk moet aan de[illegible] haat opgeofferd worden? Wat is er natuurlijker, dan dat ee[illegible] minister, die, gedurende een lange reeks van jaren, het bewi[illegible]er zaken in zijne magt heeft gehad, in rijkdom en eerambten stijge[illegible] de zijnen, liever dan anderen, met de vetste bedieningen ov[illegible]? Volgt uit zoo een algemeen gedrag, dat, terwijl hij zijn eige[illegible]langen niet verwaarloost, hij de zekerste maatregelen niet aanwe[illegible] om 's lands voorspoed te bevorderen? Maar ik wil eens onder[illegible]en, dat de wetten geen vat behooren te hebben op een deugdzaa[illegible] patriot, die een godvergeten staatsman, openlijk daarvoor erken[illegible]jnde, met onbewezen waarheden durft aanranden. Hoe zal het op [illegible] voet mogelijk wezen te beletten, dat de grootste fielt den den[illegible] minister met de zwartste kleuren afschildert, en door een [illegible] draai al deszelfs goede hoedanigheden als ondeugd durft ten toon stellen? Zoekt zoo een man zijn meester eer aan te doen, door eene prachtige levenswijs, die door zijn rijk inkomen kan goed gemaakt worden, zoo zal hij uitgekreten worden voor een onbeschaamden landdief, die voor het oog van het bestolen volk, zelfs met de vruchten van zijne rooverijen durft zegepralen. Verkiest hij eene zedige en burgerlijke huishouding, hij zal zich nog meer aan de lasterzucht blootstellen. Het zal een schraapzuchtige plunderaar worden, die het bloed, den onderdaan afgetapt, belet door de aderen van het gemeenebest zijnen heilsamen omloop te bevorderen. Doch het wezenlijke character van den geschonden staatsman daar latende, hoedanig het ook mag zijn, laat ons eens onderzoeken welke de noodwendige uitwerking van diergelijke hekelschriften moet wezen. Is het niet onbetwistbaar, dat door dezelve de adder van verdeeldheid en oproer in den boezem van den landaard gekoesterd en opgekweekt wordt? Neem eens, dat een Vorst op diergelijke vuile betichtingen geen acht slaat, en daardoor niet afgeschrikt, zijn dienaar in het bestuur der rijkszaken goedvindt te handhaven; wat denkbeeld zal de aangehitste en verbitterde menigte van zijn wettig opperheer vormen? Zal men zich niet verbeelden dat hij met den staatsman een godloos verbond heeft aangegaan, om het volk, hem toebetrouwd, in een' afgrond van rampzaligheid te storten? Of ten minsten, dat het hem aan genoegzame wijsheid of ijverige aandacht ontbreekt, om als een vader te waken voor den welstand van zijne kinderen?

En wat kan toch anders uit dusdanige gedachten voortvloeijen? dan haat of verachting, zelfs voor de beste en beminnenswaardigste Vorsten. Eene onophoudelijke ongerustheid en vrees in den boezem der onderdanen; in één woord, een gedurig groeijend zaad van wederspannigheid, dat, in nare omstandigheden voor den dag komende, en onverhoeds uitbarstende, het land kan inwikkelen in burgerlijke oorlogen, die door anarchie of gebrek van regering gevolgd, meestentijds in een' volstrekte dwingelandij eindigen.

Waaruit handtastelijk blijkt, dat de straffeloosheid in dit opzigt, verre van een dierbare tak van 's lands vrijheid te zijn, aan de ware vrijheid de gevaarlijkste lagen legt.»

Na bijna ééne eeuw heeft zich de voorspelling des schrijvers niet bewaarheid gevonden; en ver van de ware vrijheid daarbij te doen lijden, of de *anarchie* te doen geboren worden, gelijk hij duchtte, heeft de drukpers in *Engeland* alleen, ten minste voornamelijk, gestrekt, om de ware vrijheid dáár onwankelbaar te vestigen. En ver ook, dat de vrije beoordeeling der staatsmannen, de onderdanen zou hebben aangespoord tot haat en verachting van hunne Vorsten, zoo als dit ook in het vertoog wordt voorgesteld, is zij steeds het zekerste middel geweest, om hunne liefde en vertrouwen te verwerven. Ja, het is opmerkelijk, dat, sedert de dagteekening van dat vertoog, vele Vorsten in andere landen zijn ontroond of verdreven, — dat de regeringsvormen in dezelve zijn omgekeerd, — dat nieuwe wetten de oude hebben vervangen, — en dat, in één woord, dáár alles eene nieuwe gedaante heeft aangenomen; — terwijl nogtans in *Engeland* niet slechts hetzelfde regerende stamhuis bestendig en zonder stoornis in het bezit van den troon is geweest, maar zelfs alle instellin-

gen genoegzaam onveranderlijk dezelfde zijn gebleven. In die andere landen zoekt men echter, hetzij in eene meerdere of mindere mate, de voortduring van het bestaande en voorkomen van schokken, behalve in andere middelen, ook voor geen gering deel in de zorgvuldigste bemoeijingen met de vrijheid der drukpers. In *Engeland* bestond deze in den ruimsten zin, en dáár stond en staat nog het geheele staatsgebouw onbewegelijk en bezield met de levendigste kracht.

Het Departement *Zutphen* der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, wenschende bevorderlijk te zijn, ten einde een werkje te erlangen, behelzende: *eene beknopte doch tevens volledige geschied- en aardrijkskundige beschrijving der stad* ZUTPHEN *en hare omstreken*, op het voetspoor van die werkjes, welke reeds omtrent vele andere plaatsen zijn in het licht gegeven, heeft vermeend, dit doel het best te kunnen bereiken *door*, en alzoo in deszelfs vergadering van den 4. Maart jl. besloten *tot* het uitschrijven deswege eener *prijsvraag*, onder volgende bepalingen:

1°. Dat het bedoeld werkje zoodanig behoort te worden ingerigt, dat daarvan tevens als een geschikt *schoolboek* kan worden gebruik gemaakt.

2°. Dat, hoezeer de vorm geheel aan de keuze der beantwoorders wordt overgelaten, men echter van meening is, dien van een doorloopend leesboek, in lessen of wel paragraphen afgedeeld, als de verkieslijkste te moeten opgeven; verlangende men tevens, eerst de geschiedenis der stad in eenige lessen te zien afgehandeld, alvorens tot de plaatsbeschrijvende gedeelte, (waarbij oudheden en voorname gebouwen in 't bijzonder in aanmerking dienen te komen) en al het verder wetenswaardige, worde overgegaan.

3°. Dat ieder, die naar den prijs wil gelieven te dingen, gehouden is, deszelfs stuk, in de Nederlandsche taal en door eene andere hand dan de zijne geschreven, vóór of uiterlijk op 1°. Mei 1830, aan den tijdelijken secretaris van voormeld departement, vrachtvrij in te zenden; zullende wijders, in het teekenen der antwoorden met eene spreuk, het bijvoegen van een verzegeld naambriefje des schrijvers, enz. moeten worden gevolgd de algemeene voorschriften, bij de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in de beantwoording van prijsvragen aangenomen.

4°. Dat eindelijk, aan den schrijver van het bekroond wordend stuk, van wege het departement voornd. eene eerbelooning zal worden toegewezen van *twintig gouden ducaten*, waartegen het manuscript blijft het onvoorwaardelijk eigendom desselven departements.

Zutphen, den 1. April 1829.

In naam van het Bestuur van het
Departement voornoemd,
P. N. QUARLES VAN UFFORD, Jr.
Secretaris.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 15^{den} April 1697 stierf KAREL XI, Koning van *Zweden*.

Den 15^{den} dito 1823 trokken de Franschen over de *Bidassoa*.

Den 16^{den} dito 1765 werd Zijne Doorluchtige Hoogheid, Prins WILLEM V., na afgelegde belijdenis der hervormde kerkleer, tot lidmaat dier kerk aangenomen.

Den 16^{den} dito 1727 werd er een verbond tusschen *Frankrijk*, *Groot-Brittanje* en *Denemarken* geteekend.

Den 16^{den} dito 1821 bezette het Turksche leger de stad *Bucharest*.

ARNHEM, den 15^{den} April.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 14 Maart 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 0 D.
Den 15 dito 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 0 D.

Heden overleed alhier, aan eene zenuw-zinkingkoorts, tot mijne en mijner tien kinderen innige droefheid, (waarvan er eenigen hun verlies nog niet beseffen en twee, die in 's Lands Zeedienst afwezig zijn, het nog niet weten) mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Heer *ARNOLD RIETVELD*, in leven Burgemeester en Notaris alhier, in den ouderdom van vijf en zestig jaren, na eene genoegelijke echtverbindtenis van drie en twintig jaren.

's HEERENBERG,
den 7^{den} April
1829.

C. M. NYMAN.
Wed. A. RIETVELD.

---

† † †
§ §
§

PLAATSELYKE BESTUREN.

Door vertrek vaceert actueel de betrekking van PLATTELANDS GENEES-, HEEL- en VROEDMEESTER in de volkrijke Gemeenten van *Zelhem* en het Ambt *Doetinchem* (Provincie *Gelderland*) aan welke betrekking behalve eene vrije Woning met een Tuin in het dorp *Zelhem*, een jaarlijksch Traktement van honderd vijftig gulden verbonden is. Zij, die daartoe mogten genegen zijn, en de gevorderde vereischtens hebben, worden verzocht zich daarover, mits met portvrije brieven of in persoon zoo spoedig doenlijk te adresseren aan de Burgemeesters van *Zelhem* en het Ambt *Doetinchem*.

---

§ § § De DYKSTOEL van *WAGENINGEN*
§ § en *BENNEKOM* zal op Donderdag den 30sten
§ April 1829, des voormiddags ten elf ure, ten huize van *EVERT VAN DE PEPPEL*, aan de Hoogstraat te *Wageningen*, in het openbaar Aanbesteden: het BOUWEN van een HUIS en eene LOOTS, nabij de *Nude Poort* der stad *Wageningen*, met de daartoe benoodigde LEVERANTIEN, waarvan de Voorwaarden en Bestekken, op welke voorschreven Aanbesteding zal geschieden, van heden af ter lezing liggen bij E. *VAN DE PEPPEL* voornoemd, terwijl drie dagen voor de Aanbesteding de noodige aanwijzing in loco zal geschieden door en inmiddels nadere informatien te bekomen zijn bij den Heer Heemraad *F. J. BEEK*, te *Wageningen*.

Ter Ordonn. van den Dijkstoel
voornoemd,
W. MERKES,
Secretaris.

---

† † †
† †
§

POSTERYEN.

Het Publiek wordt verwittigd, dat het POSTPAKET voor *Nijmegen* voortaan om $2\frac{1}{2}$ uur des namiddags gesloten wordt, en dien ten gevolge de Brieven voor *Nijmegen* ten 2 ure in de Bus moeten zijn.

---

† † † Op Dingsdag den 21sten April 1829, zal in *de Paauw*, te
† † *Warnsveld*, bij inzet geveild en den 5^{den} Mei volgende,
† telkens des morgens ten 10 ure, door den aldaar residerenden Notaris Mr. *A. W. DE GRIENT DREUX*, verkocht worden:

Het aangename, vrolijk aan den weg en bij de Rivier *den Yssel*, in de Gemeente *Warnsveld* gelegen ERVE en GOED, van ouds *de Boterboer* genaamd, voorzien van eene beklante NERING, van eenen fraaijen BOOMGAARD, beste BOUW- en WEIDELANDEN.

Terwijl nadere informatie te bekomen zijn bij genoemden Notaris en bij den Bouwman op voormelde Erve.

VERKOOPING

Bij Arrest Op Onroerend Goed,

Van een HUIS en HOF, gelegen in het Dorp *Didam*, Kanton *'s Heerenberg*, Arrondissement *Zutphen*, Provincie *Gelderland*, te weten van:

Een HUIS en ERVE met den daarbij behoorenden en ten noorden van hetzelve Huis gelegen TUINGROND, den *Vloerdijkerkamp* genaamd, groot ongeveer twee Roeden en vier en twintig Ellen, belend ten oosten aan den weg van *Didam* op *Doesborgh*, ten zuiden en westen aan den grond van JAN KEURSCHOT en ten noorden aan den weg. Ingezet op . . . . *f* 75:-

Ter requisitie van den Heer JAN CAMERMAN, koopman en winkelier, wonende te *Arnhem*, voor wien domicilie en procureur is gesteld bij den Heer Mr. *HENDRIK JAN THOOFT*, Procureur bij de Regtbank van en wonende te *Zutphen*,

Tot laste van de Echtelieden JAN DE HAAN, winkelier, en MARIA ELIZABETH GLASER, zonder beroep, beide wonende te *Didam*, Kanton *'s Heerenberg*.

Dit arrest op Onroerend Goed is daargesteld bij proces-verbaal van den deurwaarder *GERRIT EBBINK VAN DICK*, van den twaalfden December 1800 acht en twintig, overgeschreven ten kantore van Hijpotheken te *Zutphen*, den zeven en twintigsten dierzelfde maand, en ter Griffie van de Regtbank in dezelfde Stad den zesden Januarij 1800 negen en twintig, van welk proces-verbaal kopij is gegeven aan den Heer *J. G. VAN EMBDEN*, Burgemeester der Gemeente *Didam*, en aan den Heer *J. KALDEN*, Griffier van het Vredegeregt des Kantons *'s Heerenberg*.

Bij de voorloopige toeschatting van Dingsdag den zevenden April achttien honderd negen en twintig, is het gearresteerde Huis aan den Executant, op den prijs van inzetting voorloopig toegewezen.

De definitive toeschatting zal geschieden ter Rolle van Geregtelijke Uitwinning van de Regtbank te *Zutphen*, op Dingsdag den negenden Junij achttien honderd negen en twintig, des morgens ten tien ure.

In fidem,
(get.) H. J. THOOFT,
Procureur.

VERKOOPING
VAN
SCHILDERYEN.

Op den 1sten Junij 1829 zal, ten overstaan van den Notaris *Hk. VERHOEFF*, te *Dordrecht*, publiek worden verkocht: het kostbaar KABINET SCHILDERYEN, nagelaten door den Wel Edelen Geboren Heer *JACOB ANTHONY VAN DAM*, overleden te *Dordrecht*.

Deze Verzameling bestaat meerendeels uit zeer goed geconserveerde Stukken, door de beroemdste Meesters uit de oude Hollandsche en Vlaamsche Scholen, en waarvan de Catalogus à 30 Centen te bekomen is bij den Heer *A. BRONDGEEST*, Makelaar te *Amsterdam*, en bij den Heer *A. LAMME*, Kunsthandelaar te *Rotterdam*.

---

† † § In een weldoortimmerd Huis, staande in de Bakkerstraat,
§ † wijk D N°. 137, te *Arnhem*, wordt aan een Heer of
§ Dame, of getrouwde Lieden, zonder Kinderen, IN HUUR aangeboden, om met 1°. Mei te kunnen aanvaarden: een net en zindelijk BOVENHUIS, bestaande in drie BEHANGEN KAMERS en KABINETJE, tevens met het gebruik van ZOLDER en KELDER, alsmede, des verkiezende PLAATS voor twee Paarden in den Stal, een HOOIZOLDER, KOETSIERS-KAMERTJE en BERGING van een Rijtuig. — Te bevragen bij Vrouw *DE RUITER*, Huisbewaarster in hetzelve Huis. — Brieven franko.

---

† † † Men verlangt op een buitengoed bij [illegible] eene ON-
§ † DERWYZER, van de [illegible] Godsdienst,
† in staat zijnde de Hollandsche, Fransche en Hoogduitsche talen te onderwijzen, en van goede getuigschriften voorzien. Adres onder Letter F. bij den Boekhandelaar *J. DE LANGE*, aan den *Brink*, te *Deventer*. Brieven franko.

*** Bij *BREST VAN KEMPEN*, Boekverkooper te *Brussel*, is van de Pers gekomen en aan zijne Correspondenten verzonden:

BYDRAGEN TOT HET OUDE STRAFREGT IN BELGIE, gevolgd door merkwaardige Vonnissen van vroegere tijden, 2de aanmerkelijk vermeerderden druk, in 8vo., met platen. . . . *f* 3:60

Voorts is wegens toenemende aanvragen op nieuw in Commissie gezonden, het vooral in deze dagen hoogst belangrijke Werk, getiteld:

EUROPA'S TOEKOMST, in gr. 8vo. . . . *f* 3:—

Waarvan nog kortlings door onzen Geleerden en Nationalen Landgenoot *N. G. van Kampen* loffelijke melding gemaakt is, in zijnen Brief geplaatst in de Arnhemsche Courant van 17 Maart ll. n°. 33.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.